

Az én Európám

- Európa föld és vízrajza

- Európa
- A név eredete, Európa történelme
- Európa fekvése
- Európa vallási térképe
- Európai unió története
- Európai unió mai földrajza
- Európai unió tagállamai
- Vízrajza
- Éghajlat és élővilág
- Európa kulturális fővárosa
- Európában beszélt nyelvek
- Európa képekben

Készítette:

Szabó Nikolett

Török Pál Református
általános iskola

5.o.

EURÓPA

Európa Földünk egyik kontinense, amelynek határai nyugaton az Atlanti-óceán, északon a Jeges-tenger, keleten az Urál hegység, az Ural folyó és a Kaszpi-tenger, délkeleten a Kaukázus és a Fekete-tenger, délen pedig a Földközi-tenger. Európa Ázsiával együtt alkotja Euráziát, amelynek Európa a nyugati egyötöd részét teszi ki.

Terület szerint Európa a második legkisebb kontinens, 10 508 000 négyzetkilométerrel, amivel kissé meghaladja Ausztrália területét. Így az összes szárazföld közel egy tizenötödét teszi ki.

Népesség alapján a negyedik helyen áll Ázsia, Afrika és Amerika után. 2001-ben Európa népességét körülbelül 666 és fél millió főre becsülték, ami a Föld népességének egy hetede.

Az európai civilizáció a gyarmatosítás és az európai népek kivándorlása révén más kontinensekre is kiterjedt, így az **európai kultúrkör** fogalma Európán kívül az észak-amerikai geopolitikai régió, valamint Ausztrália és Új-Zéland kultúráját is magában foglalja.

A név eredete, és Európa történelme

- Homérosz szerint az Európa név (görögül: Ευρώπη, ejtsd: európé) eredetileg Közép-Görögország neve volt. Később egész Görögországot így nevezték, végül i. e. 500 körül a Görögországtól északra fekvő összes területet is. Az Európa szó eredetét leggyakrabban a görög eurüs (széles) és opsz (arc) szavakra vezetik vissza. Más vélemények szerint a szó sémi eredetű, és az ereb (naplemente) szóból eredhet – közel-keleti nézőpontból a nap a nyugaton elterülő földek mögött nyugszik le. Egyébként a szintén hasonló latin eurus szó a keleti szelet jelenti. A görög mitológia elbeszélése szerint Európé föníciai királylány volt, akit Zeusz bika alakjában rabolt el.
- Európa kulturális és gazdasági fejlődése egészen a bronzkorig nyúlik vissza. A nyugati kultúrák forrásának általában az ókori görögöket tekintik. A Római Birodalom évszázadokon keresztül birtokolta a kontinens mintegy felét. Bukása után a fejlődés hosszú időre szinte teljesen megállt, abban a korban, amit a felvilágosodás gondolkodói a sötét kornak, a mai történészek pedig egyszerűen középkornak neveznek. Ebben az időszakban kis közösségek, például kolostorok őrizték féltve a nehezen megszerzett tudást. Ez a korszak a reneszánszsal ért véget, amikor a felfedezések és a tudomány fejlődésének korszaka következett. A 15. századtól az európai nemzetek – különösen Spanyolország, Portugália, Franciaország és Anglia – hatalmas birodalmakat építettek, afrikai, amerikai és ázsiai gyarmatokkal. Az ipari forradalom Európában a 18. században kezdődött, és általános gazdagodáshoz, valamint a népesség növekedéséhez vezetett. A második világháború után, egészen a hidegháború végéig, Európa két nagy politikai és gazdasági tömbre osztozott: kommunista országokra Közép- és Kelet-Európában, és kapitalista országokra Nyugat-Európában. 1990 körül a kommunista blokk felbomlott.

Európa fekvése

- Európa a Föld északi és keleti félgömbjén elterülő kontinens. Kis része átnyúlik a nyugati félgömbre is. Rajta halad át a kezdő hosszúsági kör. Keleten szorosan összefügg Ázsiával. Közös nevük Eurázsia. A kontinens Észak-, Dél-, Nyugat-, Kelet- és Közép-Európára osztják. Európa partvonala a legtagoltabb a kontinensek közül. Nagy félszigetei: Skandináv-, a Pireneusi-, az Appennini- és a Balkán-félsziget. Szárazföldre benyúló legnagyobb tengerei: a Balti-, az Adriai- és az Égei-tenger. Szigetei közül az Atlanti-óceánban a távolabb fekvő Izland és a Brit-sziget a legjelentősebbek. A Földközi-tenger szigetei közül a legnagyobbak: Korzika, Szardínia és Szicília. A Balti-tenger legnagyobb tengeröble a Botteni-öböl. Európa partjait a Skandináv-félszigeten és Brit-szigetek ÉNy-i vonalán hosszú, keskeny, mély, meredek falú, elágazó tengeröblök: a fjordok csipkézik. Völgyeiket eredetileg a folyók rajzolták ki. A jégkorszaki jégtakaró tengerbe nyúló gleccserei tovább mélyítették a völgyeket, és ezek a jég elolvadása után öblökké váltak. Kijáratuknál számtalan sziklasziget található. Egészen más a Balti-tenger partvidéke, ahol a tenger építő munkát végez. A lapos parton a hullámok kifutnak a szárazföldre. A partok előtt lerakott hordalékokból homokgátak - turzások - keletkeznek. A turzások néhol tengeröblökké zárnak el: ezek a lagúnák. A partra sodort homokot a szél munkálja tovább. Dűnékbe halmozza, és – növényzet híján – tovább is vándoroltatja. Ismét más képet mutatnak a partok az Atlanti partvidéken. Itt a magas partokat a tengerjárás és a hullámverés állandóan pusztítja.

Európa vallási térképe

- Katolikus keresztény
- Protestáns keresztény
- Ortodox keresztény
- Szunnita iszlám
- Síita iszlám
- Izraelita
- Tibeti buddhista

Az Európai Unió története

1945 - 1959

Béke Európában – az együttműködés kezdetei

- Az Európai Unió azzal a céllal jön létre, hogy véget vessen a szomszédos európai országok közötti ismétlődő, véres háborúknak, melyek közül a legrettenetesebb a második világháború volt. 1950-re kézzelfogható közelségbe kerül az Európai Szén- és Acélközösség létrehozása. Ez jelenti az első lépést az európai országok gazdasági és politikai egyesítése, a tartós béke biztosítása irányában. A közösség hat alapító tagállama: Belgium, Franciaország, Hollandia, Luxemburg, Németország és Olaszország. Az ötvenes évek a Kelet és a Nyugat közötti hidegháború jegyében telnek. 1956-ban szovjet tankok fojtják el a kommunista rezsim elleni magyarországi tiltakozást. 1957-ben a Szovjetunió Szputnyik-1 néven felbocsátja a világ első műholdját, és ezzel lépéselőnyre tesz szert a világűr meghódításáért folyó versenyben. Ugyanebben az évben aláírják a Római Szerződést, és ezzel létrejön az Európai Gazdasági Közösség (EGK), más néven a közös piac.

Európai unió mai földrajza

Az EU területe 27 tagállamának területéből tevődik össze. Földrajzi kiterjedése nem egyezik meg Európáéval, mivel a kontinens egyes részei – például Svájc, Norvégia, Oroszország európai része, Izland – az unión kívül található. A tagállamok egyes területei nem képezik az unió részét annak ellenére, hogy földrajzilag Európában található (például két brit koronafüggőség, a Man sziget és a Csatorna-szigetek, valamint a Dániához tartozó Feröer). Az EU-tag Ciprus közelebb esik Törökországhoz, mint az európai kontinenshez, és gyakran Ázsia részének tekintik.[12][13]

Néhány uniós tagállamhoz tartozó, de Európán kívüli terület szintén nem része az EU-nak (mint Grönland, Aruba, a Holland Antillák, illetve az összes Európán kívüli Brit tengerentúli terület). Egyes tengerentúli területek azonban tagjai az uniónak annak ellenére, hogy nem Európában található (ilyenek az Azori-szigetek, a Kanári-szigetek, Madeira, Lampedusa, Francia Guyana, Guadeloupe, Martinique, Réunion, valamint Ceuta és Melilla). Ezenkívül az uniós jog fel van függesztve Észak-Cipruson,[14] amely gyakorlatilag a csak Törökország által elismert Észak-Ciprusi Török Köztársaság ellenőrzése alatt áll.

Az Alpokban található Mont Blanc az EU legmagasabb pontja

Az EU területe 4 422 773 km², amelyet mindössze hat ország területe múl felül. Legmagasabb pontja a 4807 m magas Mont Blanc az Alpokban. Az unió tájképét, éghajlatát és gazdaságát erősen meghatározza 65 993 km hosszú partvonala, amelyet hosszúságában csak Kanadáé halad meg. A tagállamoknak összesen 21 nem tagállammal van szárazföldi határa, összesen 12 441 km hosszúságban (csak európai adat), ami az ötödik leghosszabbnak számít a világon.[11]

- Európai unió tagállamai

EURÓPAI UNIÓ TAGÁLLAMAI

Jelenlegi tagok:

Ausztria, Belgium, Bulgária, Ciprus, Cseh Köztársaság, Dánia, Észtország, Finnország,
Franciaország, Németország, Görögország, Magyarország, Írország, Olaszország, Lettország,
Litvánia, Luxemburg, Málta, Hollandia, Lengyelország, Portugália, Románia, Szlovákia,
Szlovénia, Spanyolország, Svédország, Egyesült Királyság

Tagjelölt országok:

-Horvátország Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaság Izland Montenegró Szerbia Törökország

Egyéb európai országok:

-Albánia Andorra Örményország Azerbajdzsán Fehéroroszország Bosznia-Hercegovina Grúzia
Lichtenstein Moldova Monaco Norvégia Oroszország San Marino Svájc Ukrajna Vatikán

Európa vízrajza

Európa folyóinak többsége az Atlanti-óceánba és a Földközi-tengerbe, illetve melléktengereikbe viszi vizét. A nyílt óceánba ömlő folyók általában tölcsértorkolatúak, míg a Földközi-tengerbe igyekvők deltát építenek. Európa legnagyobb folyója a Kaszpi-tengert deltatorkolattal elérő Volga. Vízigyűjtője, a Kelet-európai-síkság keleti része lefolyástalan terület. A síkság másik két folyója, a Dnyeper és a Don a Fekete-tengerbe ömlik. Közép-Európa fő folyója a Duna. Közel 3000 km-t fut be, míg deltája eléri a Fekete-tengert. Nyugat-Európa két leghosszabb folyója a Rajna és az Elba. Az előbbit csatorna köti össze a Dunával. Az Atlanti-óceánt közvetlenül éri el a Loire és a Tajo. Dél-Európa Földközi-tengerbe ömlő folyói általában kisebbek. Közöttük legjelentősebb a Rhône, a Pó és az Ebro. Európa területén sok a tó. Északon a jégvájta mélyedéseket töltik ki. Süllyedékben keletkezett Közép-Európa legnagyobb tava, a Balaton.

Földközi-tenger Görögországnál

Éghajlat és élővilág

Európa mérsékelt övezetében a nyugati szelek hatása a szárazföld belseje felé egyre csökken. Emiatt módosul a természetföldrajzi tényezők változásának általában É-D-i iránya. Az óceáni éghajlatú tájakon, az Atlanti-óceán partvidéke a természetes növénytakaró a lombhullató erdő tölgyesekkel, bükkösökkel. Helyükön ma már többnyire rétek, legelők szántókat találunk. Az erdők alatt barna erdőtalajok képződtek. Az állatvilág a szárazföldi éghajlatú tájakkal jórészt azonos. Állatvilágát sünök, vakondok, pockok, mókusok, egerek, nyulak, őzek, vadmacskák adják. Jellemző talaja: a barna erdőtalaj. A belső területeken a száraz kontinentális éghajlat alakult ki. Itt már nagyobb az évi közepes hő ingás, a csapadék pedig egyre kevesebb. A természetes növénytakaró az erdős és füves puszta. A természetes növénytakaró, a keménylombú erdőket sok helyen kiirtották. Helyüket szúrós, örökzöld cserjék foglalják el. Sok európai állatfaj nálunk őshonos, de nem mindegyik európai állat (földközi-tengeri vakond, pávaszemes gyík, mór teknős, barlangi vakgöte, szirti fogoly, pireneusi pézsmacickány stb.). Hazánkban a legtöbb madárfaj védett, viszont minden hulló- és kételtűfaj védett.

Egy barna medve halászat közben.

Európa kulturális fővárosa

Az Európa kulturális fővárosa címet az Európai Unió ítéli oda egy évre. Ez alatt az idő alatt az adott város lehetőséget kap kulturális életének és kulturális fejlődésének bemutatására. Számos európai város használta fel ezt a címet arra, hogy megújítsa kulturális életét és ismertté tegye magát Európa-szerte.

- *Története:*
- *Az Európa kulturális városa programot 1985-ben indította útjára az Európai Unió Tanácsa Melina Mercouri görög kulturális miniszter javaslatára. Azóta a kezdeményezés egyre sikeresebbé vált.*
- *1990-ben útjára indult az Európai Kulturális Hónap program is, ami hasonló a Kulturális Városhoz, de rövidebb ideig tart és kimondottan közép- és kelet-európai országok részére lett kitalálva.*
- *1999-ben keresztelték át a programot az Európa kulturális fővárosa névre, így ezt a címet az írországi Cork városa viselhette először. 2000-ben kivételesen kilenc fővárost választottak. A 2005 és 2019 közötti időszakra új kiválasztási módszert vezettek be: ez alatt az idő alatt minden tagországnak lehetősége lesz arra, hogy egyik városa megkapja a címet. 2007-től kezdve évente két város osztozik a címen.*
- *2006. március 11-én a törökországi Isztambult, a magyarországi Pécs és a németországi Essent választották Európa kulturális fővárosának 2010-re.*
- *Jóllehet csak a tagállamok városai kaphatják meg a címet, a Tanács évente még egy nem EU-tag városnak is odaítélheti, amennyiben ezt a javaslatot a Tanácsban egyhangúlag támogatják.*

Európában beszélt nyelvek

Európa

Európában a legtöbb országban az egyetlen hivatalos nyelv az illető ország többségi nemzeti nyelve. Csak a kivételeket sorolom fel.

Orosz - Abházia, Belarusz, Dél-Oszétia, Oroszország, Transznisztria. Abháziában hivatalos még az abház, Belaruszban a belarusz, Transznisztriaiban az ukrán és a román (moldáv).

Szerb/horvát/bosnyák/montenegrói - Bosznia-Hercegovina, Horvátország, Koszovó, Montenegró, Szerbia. Koszovóban hivatalos még az albán.

Francia - Belgium, Franciaország, Luxemburg, Monaco, Svájc. Belgiumban hivatalos még a holland és a német, Luxemburgban a német és a luxemburgi, Svájcban a német, az olasz, s a rétoromán.

Német - Belgium, Liechtenstein, Luxemburg, Németország, Svájc, Ausztria. Belgiumban hivatalos még a holland és a francia, Luxemburgban a francia és a luxemburgi, Svájcban a francia, az olasz, s a rétoromán.

Olasz - Olaszország, San Marino, Svájc, Vatikán.

Angol - Egyesült Királyság, Írország, Málta. Írorszáiban hivatalos még az ír, Máltán a máltai.

Görög - Ciprus és Görögország. Cipruson hivatalos még a török.

Román - Moldova, Románia, Transznisztria. Transznisztriaiban hivatalos még az orosz és az ukrán.

Holland - Belgium, Hollandia. Belgiumban hivatalos még a francia és a német.

Albán - Albánia, Koszovó. Koszovóban hivatalos még a szerb.

Svéd - Finnország, Svédország. Finnországban hivatalos még a finn.

Szlovák - Csehország, Szlovákia. Csehországban hivatalos még a cseh.

Török - Észak-Ciprus.

Európa képekben

